

NOORD-BRABANDER.

ABONNEMENTSPRIJS: **Staat- en Letterkundig Dagblad.**

Voor de Stad: f 12.

Franco per post: 14.

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Dondordag en Zaterdag.)

ADVERTENTIEN
met den regel: 10 Cts.
behalve 35 cents zegelregt
DICERE VERUM, QUID VETAT
HORATIUS.

NEDERLAND.

— GRAVENHAGE, 25 Jan. In de vergadering van den raad van state op heden, heeft Z. M. als vice-president van dat kollegie, geïnstalleerd, Z. Exc. den minister van staat, Baron van Doorn van West-Kapelle; de zitting van den raad heeft zeer lang geduurd. Zoo als altijd, werd dezelfde ook door Z. K. H. den prins van Oranje bijgewoond.

— Naar men verneemt zal op Zondag 31 Januarij aanstaanden, de Heer Pauwels, kapitein-adjudant der dienstdoende Schutterij dezer residentie, zijnen vijftig-jarigen Schutterlijken diensttijd viëren.

— UTRECHT, 25 Jan. Uit den *Studenten-Atmanak*, alhier verschenen, blijkt, dat het aantal studenten aan onze Akademie bedraagt 434, namelijk 164 in de regtsgeleerdheid, 113 in de geneeskunde, 115 in de godgeleerdheid, 32 in de letteren, en 10 in de wis- en natuurkunde. In het afgelopen Academie-jaar (tot November 1840) zijn tot Doctoren bevorderd 55, te weten 30 in de regten, 15 in de geneeskunde, 7 in de letteren en 3 in de godgeleerdheid, terwijl 16 tot proponent bevorderd zijn.

— Z. M. heeft benoemd tot weth. der stad Eindhoven den Heere J. Smits Jtz., lid van den raad aldaar, in plaats van wijlen den Heer J. A. van Oorschot; secr. der gem. Andel, C. van Andel Cz., in plaats van wijlen H. van Andel Cz.; tot Burgem. te Willemstad, D. van Wijngaarden, lid van den raad aldaar, in plaats van wijlen A. van der Hoog; tot secr' der gem. Zevenhoven en Nieuweveen C. P. E. van der Min, in plaats van P. van der Min, aan wien, op het daartoe door hem gedaan verzoek, eervol ontslag verleend is; — en is door Z. M., op de daartoe gedaane verzoeken, eervol ontslag verleend; aan Mr. H. Kronenberg, als burgem. en secr. der stad Vollenhoven, en aan L. Kniphorst, als secr. der gem. Gasselte.

— Men schrijft uit Maastricht, dat de Luitenant-Generaal Baron Destombes, Opperbevelhebber dier Vesting en van de troepen in het Limburgsche, den 22. dezer aldaar is aangekomen.

— Laatstleden vrijdag heeft de door Z. Maj. benoemde Commissie ter zake van het Onderwijs, na afloop harer werkzaamheden, de eer genoten van ten Hove tot het maal bij den Koning te worden toegelaten.

— Een Nederlander, die veel geld, en veel medelijden met de schatkist heeft, wierp dezer dagen f 500 in de altijd vratige muil van den Nederlandschen fiscus, met de coupons er aan, te beginnen 1°. April van dit jaar. — Het Ministerie van Financiën is er zeer dankbaar voor, en geen wonder, want — *zoo* iets helpt magtig veel!!

DUITSCHLAND.

Berigten uit Rome van den 12. Januarij, aan de *Algemeene Gazette van Augsburg* megedeeld, houden, dat het al den schijn heeft, alsof de zaak van Keulen weldra tot een minzaam einde zal worden gebragt, hetgeen is toe te schrijven aan de bijzonder goede gezindheid van den nieuwen Koning van Pruisen. — Het zal dus *overal* met de *nieuwe* Koningen beter gaan dan met de *oude*. De Vorsten, die den loop des tijds raadplegen en volgen, zullen den Eernaam van *Wijzen*

dragen; Volhardingsmannen wacht het brandmerk der nakomelingschap, zoo niet reeds van den tijdgenoot!

— De Minister van Staat von Eichhorn heeft thans officieel aan de Bisschoppen van Pruisen, namens den Koning, *vrijheid* verleend, om met den H. Stoel te mogen briefwisselen, zonder eenige de minste tusschenkomst van het Gouvernement, of het Ministerie van Eeredienst.

ENGELAND.

De Heer O'Connell heeft te Belfort eene vergadering en maaltijd van Unievoorstanders bijgewoond, en te dier gelegenheid weder eene hoogst-merkwaardige redevoering uitgesproken over Burgerlijke en Godsdienstige Vrijheid, eene toespraak, die diepen indruk heeft gemaakt.

— De volkstelling in de Vereenigde Staten heeft geleid tot een bedrag van 17 miljoen zielen.

— De stad Brentfort, in Engeland, is door eene hevige overstroming van het kanaal geteisterd geworden, zoodat er voor meer dan 100 duizend pond sterling schade is toegebracht; een groot aantal personen zijn omgekomen en verscheiden huizen weggespoeld.

— Men wil thans zeker weten, dat de jonge Princes den 10. Februarij zal gedoopt.

— De Heer Grant, te Londen een speculant in thee, heeft zich, ten gevolge der daling van dat artikel, uit wanhoop van kant gemaakt.

ITALIE.

De Oud-regentes van Spanje zal uit Rome een uitstap doen naar Florence, om bij de Groothertogin een bezoek af te gaan leggen, en daarna weer naar Sint-Pietersstad terugkeeren, waar hare tegenwoordigheid op de zaken van Spanje niet buiten invloed schijnt te zullen blijven.

— De derde wetenschappelijke bijeenkomst van Italiaansche geleerden zal plaats hebben te Florence, en wel onder voorzitting van den Burggraaf Cosimo Ridolfi, op den 13. September van het loopende jaar. De vergadering zal eene maand lang zitting houden. Ook vreemde geleerden zijn er bij uitgenoodigd, en worden met belangstelling ingewacht.

FRANKRIJK.

Een afgevaardigde, die het rapport over de fortificatiewet door den Heer Thiers op het spreekgestoelte had hooren voordragen, zeide hem: „Gij hebt uwe eigenlijke gedachte onder een grooten omhaal van fraaije woorden meesterlijk weten te bedekken; maar ieder een raadt haar toch, en zal u begrijpen.” — De Heer Thiers antwoordde: in Frankrijk zijn er twintig, die naar eene zaak raden, en veertig, die haar begrijpen: de rest kan noch raden, noch begrijpen.

— Een oud Dichter heeft eens eene woordspeling geschreven, die thans bij de Parijsche fortificatiewestie uit den hoek is gehaald: „*Le mur murant Paris, rend Paris murmurant.*”

— Een rijke Engelschman, met name Sir Francis Hall-Standish, heeft aan Koning Lodewijk Filips zijne rijke verzameling schilderijen, berustende in zijn kasteel van Duxbury, ten geschenke gegeven.

— De Hertogen van Orleans en van Aumale zijn heden nacht (22) op de Tuilerien teruggekeerd.

— De *Gazette de Brighton* meldt, dat het Engelsche leger met tienduizend man staat versterkt te worden; — in evenredigheid zal ook de marine eene gepaste vermeerdering ondergaan.

— De Barrière van de Etoile zal, naar men meent, spoedig worden verdoopt met den naam van Barrière-Napoleon.

— Er is spraak, dat de Kardinaalshoed staat uitgereikt te worden aan Monseigneur den Aartsbisschop van Lyon.

— De *Univers* meldt het volgende: Nu vijftig jaren verleden, kwam een arm en moedelooze jongeling, den grooten staatsstorm gelukkig ontkomen, op de kust van Bretagne aan, en werd met nog eenige rampzalige lotgenooten, te *Sint-Malo* in het groot Hospitaal opgenomen. Daar vond hij den eersten troost en eene gemoedelijke opbeuring bij de legerstede van een kranken grijsaard, die hem raadde, zich te wenden tot de liefdadigheid der edele familie Delamennais, die nog nooit een ongelukkige onvoldaan had afgewezen. Hij ging er heen, maakte zich en zijne kommervolle omstandigheden aan dat menschlievend huisgezin bekend, en vond er ook open liefdearmen gereed, om hem met meewarigheid te ontvangen. Na verloop van eenigen tijd verliet de verkwikte en geheel bemoedigde vreemdeling de stad, zonder dat men verder iets meer van hem vernam. — Doch zie, daags nadat de bekende schrijver van het beruchte Vlugschrift *Het Land en het Bewind*, gevonnist was, liet zich een grijsaard bij hem aandienen; de oude trad binnen, viel Lamennais om den hals, en zeide: »dankbaarheid heeft geen einde! — maar toch, ik wil een weinig van de schuld aflossen, welke uwe familie mij nu veertig jaren verleden heeft opgelegd; ik ben die toen door haar beweldadigde jongeling, en, mag ik nu dan ook al uwe gevangenis niet deelen, zoo zal ik ten minste in uwe straf het mijne ter verligting bijdragen: ziedaar de duizend franken boete, welke u de Wet heeft opgelegd.” — Delamennais stond verbaasd, en kon geene woorden vinden, om zijn ontroerd gevoel uit te drukken, veelmin om den grijsaard te bewegen, dat hij zijne edelmoedige gift zou terugnemen. — Wij dachten, bij 't lezen dezerroerende trek van edelaardige gezindheid, aan de woorden van den Turkschen Dichter, door Bilderdijk, dus weergegeven:

» *Werp uw weldaad in den vloed,
Met een onberoerd gemoed:
Dankt u 't stomme vischje niet,
God belooft het, die het ziet.*”

BELGIE.

Te Leuven ziet reeds de derde Aflevering het licht van een Nationaal Tijdschrift, ten titel voerende: *de Middelaer*, toegewijd aan de Lezingen van Belgische Taal, Letterkunde en Onderwijs. Behalve den Koning, hebben de meeste Letterkundigen deze belangrijke onderneming van den geleerden Kanunnik David, Hoogleeraar der Katholieke Universiteit, te Leuven, met hunne inschrijving ondersteund en begunstigd. Den 15. van iedere maand ziet eene Aflevering het licht. De geheele Jaargang kost 6 franken. De uitgever is de Heeren van Linhout, en van den Zande, te Leuven, en de voornaamste medewer-

kers, behalven den Verzamelaar-Professor David, de Heeren Hoogleraren Serrure en Bormans, te Gent en te Luik, de Eerwaarde Heeren Bogacerts, Peters, Janné, allen Priesters; — Ledeganck, Roosecumor, van Goor en andere Dichters en Prozaeschrijvers. — Wij zullen nader op dit Tijdschrift terugkomen.

De Vlissingse Courant

hield dezer dagen eene globale schouwing van wat er zoo al belangrijks aan de orde van den dag is. Zij prijst, even als wij 't gedaan hebben, de wijziging van het Koninklijk Besluit omtrent de Afgescheidenen, en noemt zulks: *eene mildere en meer constitutionele toepassing onzer vaderlandsche instellingen.* De CATHOLIJKE NEDERLANDSCHE STEMMEN van dezelfde dagteekening (23 Januarij) zijn het evenwel met de zaak, zoo als zij daar ligt, niet eens, en wij gelooven, dat de STEMMEN regt hebben, wanneer zij zeggen: » in het nieuwe Besluit betrekkelijk de Afgescheidenen straalt hetzelfde systema door, dat onder de vorige regering zooveel onheil heeft gesticht, en ons België deed verliezen! Een systema, dat vooral in onze tegenwoordige omstandigheden allergevaarlijkst is, daar het de strekking heeft, om alle vertrouwen op de vrijzinnigheid van het tegenwoordig bestuur te doen wankelen.

» De godsdienst-vrijheid, die wij verlangen, is geenszins zoo teugelloos, dat wij aan een gouvernement het regt zouden willen betwisten, om, bij het ontstaan eener *nieuwe secte*, onderzoek te doen, of uit hare toelating ook gevaar voor de rust en het welzijn van den Staat zou kunnen voortvloeien; maar zoodra als de regering meent overtuigd te zijn, dat dit het geval niet is; zoodra als zij het legaal aanwezig eener godsdienst-gezindheid heeft erkend, behoort zij dezelve, even als alle andere bestaande godsdienstgezindheden *vrij* te laten, om hare inwendige zaken te besturen. Billijk is de verordening, dat in de openbare bijeenkomsten, de godsdienstoefening met open deuren gehouden worde: maar dit is ook op zich zelve voor de regering genoeg, zij kan hare agenten last geven, om toe te zien, of er in dezelve iets plaats heeft, wat strijdig is met de wetten des lands, met het gezag der regering, met de goede zeden enz.; maar te vergen, dat iedere plaatselijke gemeente, tot eene erkende godsdienst-gezindheid behorende, hare *reglementen en kerkelijke organisatie* zal moeten overleggen, alvorens eene gemeente te mogen vormen, is eene beuzelachtige kleingeestigheid van het suprematie-stelsel, dat (het mag in deze oogenblikken niet gezwegen worden) even gehaat is bij de Katholijken, als bij de Afgescheidenen!

» Maar de afgescheidenen zijn geene *nieuwe secte*. Zij hebben zich met regt beklaagd, dat de *directeur-generaal tot de zaken van den hervormden en andere eerediensten*, hen, bij den aanvang der geschillen, *ten onregte* zoodoemde: en daarin hadden zij gelijk. Zij namen het geheele stelsel der oude Nederlandsche Gereformeerde Kerk, hare geloofsbelijdenis, hare formulieren van eenigheid, niet alleen aan, maar erkenden ook derzelve verbindend gezag voor allen, die tot de Gereformeerde Kerk wilden behooren, al hetwelk bij de nieuwe koninklijke organisatie der legale hervormde Kerk, aanmerkelijk gewijzigd is. Zij hadden dus alle regt, om den naam van *Gereformeerden* te voeren, wat hun door het besluit van 3. Julij 1833, als ware het eene usurpatie, is verboden geworden. Dat zij, ten minste in hunne verzoeken van toelating, van den naam van Gereformeerden hebben afgezien, om dien van *Christelijke afgescheidenen* aan te nemen, doet niets ter zake, hoewel wij, in hun geval, daartegen geprotesteerd en bij de komst van WILLEM II. tot den troon gereclameerd zouden hebben. Genoeg, de godsdienst-gezindheid der *Christelijke afgescheidenen*, zoo als zij zich noemen, in reeds is 1836 *als zoodanig*, ten gevolge van het onderzoeken en goedkeuren van hare

reglementen, organisatie enz., legaal erkend: waartoe dan nu nog gevorderd, dat de leden van iedere nieuwe gemeente, met overlegging van reglementen en kerkelijke organisatie *toelating* zullen moeten verzoeken? Het is waarlijk onbegrijpelijk! Ware het niet genoeg geweest, toen de gemeente der afgescheidenen te *Utrecht* was erkend en toegelaten geworden, van alle nieuwe gemeenten, of derzelve kerkelijk beheer, de verklaring te vorderen, dat zij tot dezelfde gemeente van afgescheidenen behoorden, wier aanwezigheid te *Utrecht* was erkend geworden; en dat zij dezelfde reglementen en kerkelijke organisatie onderhielden?

Wij voorspellen met een weemoedig gevoel, dat dit Besluit, zoowel buiten- als binnenslands, een zeer ongunstigen indruk zal maken.

De VLISSINGSCHÉ COURANT ziet al verder een blijk van *mildere en meer constitutionele toepassing onzer vaderlandsche instellingen* in de benoeming eener Commissie tot onderzoek der bezwaren, bij een groot deel der natie gerezen, tegen de bestaande bepalingen op het stuk van *Onderwijs.* — Ook wij hebben dien maatregel toegejuicht; maar de ARNHEMSCHE COURANT van den 21. Januarij zegt, dat het Gouvernement, *hetgeen schier alles verkeerd aanvat*, zeer verkeerd heeft gedaan, in deze zaak eene Commissie zamen te stellen grootendeels uit *Theologen*, in plaats van uit *verlichte, vrijzinnige* mannen. Het schijnt dus, dat *Theologant* zijn en tevens *verlicht en vrijzinnig*, volgens de ARNHEMSCHE COURANT niet bestaan kan. Een harde pil voor de Heeren Theologen in de bewuste Commissie! — De ARNHEMMEER zegt, « dat wij wel een paar eeuwen achter uit schijnen gezet, nu het de vraag gaat « gelden, of er in de school ook gebeden, geca- « techiseerd, en gepalmodieerd zal worden! — « Dat geeft femelarij, onverdraagzaamheid, — « en ziedaar, de oude, domme godsdiensthaat « weer aangewakkerd!» — Intusschen zondert de ARNHEMSCHE COURANT van dezen maatregel Zijne Majesteit WILLEM II., zegt zij, met nadruk uit; — doch dit is toch wel moeilijk te vatten, wanneer men nadenkt, dat juist WILLEM II. terstond na het aanvaarden der Regering het Besluit uitgaf, waarin *Hij-zelf*, ONMIDDELIJK, door de Commissie, welke *Hij-zelf* benoemde, verlangde ingelicht te worden nopens den aard der bestaande grieven tegen het Lager Onderwijs, zoo als dat thans hier te lande is ingerigt; — *Hij-zelf* heeft dus zijne keuze gedaan, en *Hij-zelf* heeft gemeend, dat daar de klagten en grieven juist uit een Burgerlijk-godsdienstig begrip gerezen waren, er dus ook eene Commissie moest bij een gebragt worden, zamengesteld uit *ervaren en derzake kundige mannen*, gelijk de Koning ze noemt, — mannen, die elk een gevoelen uitdrukken, en den Koning tot waarborg kunnen strekken, dat hunne wijze van zien, die een groot deel der Natie is. Zoodoende is de Koning gewaarborgd en veilig tegen allen blaam; nu kan Hij zeggen: zie, ik heb alle partijen gehoord, en alle partijen hebben mij uitgedrukt, *hoe* zij 't gaane hadden; wel nu, ik heb alle partijen bevredigd. — Wij hebben gezegd, den uitslag der werkzaamheden van de bedoelde Commissie eerst eens af te zullen wachten, alvorens ons oordeel er over te uiten; en, daar de ontkenning ophanden is, zullen wij dien beslissenden oogenblik dan ook liever bedaard blijven afwachten.

De VLISSINGSCHÉ COURANT las voorts met genoegen in de ARNHEMSCHE COURANT een Artikel over de zaak van den TOLK DER VRIJHEID, waarbij, wel en te regt (zegt de *Vlissing*) de stelling bestreden en wederlegd wordt, dat het woord REGERING in ons Land van *dezelfde* beteekenis zijn zou als het woord KONING. — Ook wij vinden, dat de *Arnhemmer* en de *Vlissing*

beiden zeer wel redeneren, wanneer zij dat taalkundig-politisch onderscheid scherp doen uitkomen doch, hoe, vragen wij, moet toch het woord REGERING verstaan worden, wanneer het HANDELSBLAD, van den 19. December, 1840, zegt: Waar zullen wij woorden vinden, om de *schandelijke* geldverspillingen, die, naar thans blijkt, onder de vorige regering hebben plaats gehad, naar waarheid te bestempelen? — Hoe moet wij er over nadenken, hoe grievender het is. Immers, wanneer de Kamers zich steeds *rijndig* jegens die regering hadden gedragen, dan zouden wij het hebben kunnen gelooven, dat de regering, hoe *ongrondwettig* het ook mogt geweest zijn, eenigen uitweg had opgespoord, om de ontwerpen, die zij voor het belang des lands nuttig en doelmatig keurde, ten uitvoer te leggen en daartoe schatten te verspillen. Maar, helaas! de Kamers bouwden op de goude trouw, de zorgvuldigheid van het gezag; zij stelden een *schier* (?) blind vertrouwen in de ministers; zij stonden onophoudelijk aanzienlijke geldleeningen toe; goed en bloed werd door haar ter beschikking van de regering gesteld; de belastingen werden aanzienlijk verhoogd; geen offer was aan de Kamers te groot; te vergeefs werd er door enkelen, in en buiten dezelve, onder het oog gebragt, dat de regering een dwaalspoor was ingeslagen, en dat de meerderheid der Kamers te onbegrensd in haar vertrouwen was; dat zulks streed met den grondwettigen regeringsvorm. Helaas! de ondervinding heeft geene rozen gebaad; zij heeft maar al te zeer geleerd, dat de waarheid vroeg of laat gehuldigd wordt, en dat geheimhouding ten verderve leidt. De *oude regering* schuwde het licht; en het blijkt, niet ten onregte. Hare handelingen waren onverantwoordelijk, allerstuitends juist voor den Nederlander, die op orde en naauwgezetheid in zijne zaken prijs stelt. Intusschen is op het Verledene niet terug te komen; Z. M. Willem II. en de nieuwe Minister van Financien kunnen en mogen de schuld niet dragen van hetgeen er onder een ander bewind *schandelijk* is geschied. Het gebeurde is ongelukkig niet terug te roepen; van de onwettige daden, behoort men thans de droevige gevolgen te ondervinden; maar zij, die het land in dien verderfelijken toestand gebragt hebben, zullen eenmaal voor den Hoogsten Regter ter verantwoording staan, en daar zal het hoogste en regtmatigste oordeel worden uitgesproken. — Nogtans verstrekt het verledene tot eene gewichtige en droevige les voor Z. M. Willem II., voor de Kamers en voor het Volk, en het is in aller belang te hopen, dat die les niet verloren zal gaan voor den Koning, opdat Z. M. uit Hoogstd. raad *verwijdere* alle diegenen, die tot de Nederland ondermijnd hebbende daden, die er thans ontdekt zijn, hebben medegewerkt, of daartoe hunne toestemming of eenigen bijstand verleend hebben, om [zich wel] daarna achter hogere personen te verbergen. Voor den Koning opdat Z. M., nagaande wat er gebeurd is, ontwarende op welken afgrond zich het land bij Hoogstdezelfs aanvaarding der regering bevond, van stonden alles beproeve, om in de toekomst de wonden te helen, die er zoo noodlottig zijn geslagen, en die het land ten verderve leidden. Dit smeeken wij den Koning in het belang van het dierbare vaderland eerbiedig af. Maar het verledene strekt ook tot eene les voor de Kamers, wier blind vertrouwen, wier onbegrensde toejuiching veel kwaad heeft berokkend, en wier ongeloofelijke laauwheid aan de regering te lang de handen vrij gelaten heeft. Het doet ons leed, dat de nieuwe Regering nog lang die moeilijkheden zal moeten ondervinden, die door het *vroeger* bewind ontstaan zijn, maar wij mogen het niet verbergen, dat het een dure pligt der Kamers is, om de handelingen der Regering steeds naauwkeurig en met een vaderlandslievend, [waakzaam oog gade te slaan; niet op louter beloften en woorden te steunen, niet blind te vertrouwen:

want dit is voorzeker hare roeping niet; maar zich steeds te overtuigen, dat de maatregelen, die zij voorstelt, wezenlijk doelmatig en aannemelijk zijn. Geene omstandigheden, geene indrukken van het oogenblik, moeten voortaan de Kamers meer leiden. Zoodra zij ontwaren, dat de Regering dwaalt, behooren zij zoo rondborstig en onafhankelijk te zijn, om het kwaad zonder eenige bedenking aan het bewind kenbaar te maken. De ondervinding heeft ook tot eene les verstrekt voor de Provinciale Staten. Zij kunnen daaruit ontwaren, van hoeveel belang het is, vrije, kundige en onafhankelijke mannen ter Tweede Kamer af te vaardigen en daarbij geene kuiperij toe te laten. Hiervan hangt (welk eenigzins vooruitziende het wijfelt het?) in het vervolg de vraag af, of het verkiezen van volksvertegenwoordigers aan de Prov. Staten zal worden gelaten. Maar bovenal heeft de ondervinding ook tot eene les verstrekt voor het volk, dat niet schroomen moet, wanneer de tijd daartoe gekomen is, voor deszelfs geest uit te komen en daartoe van alle grondwettige middelen, bijzonder van dat der openbaarheid, uit te komen. Waren toch de Staten-Generaal in der tijd overtuigd geweest, dat het volk, dat zij vertegenwoordigen, zoo dringend het einde van het heillooze *status quo* had gewenscht, als de drukpers het dagelijks voorstelde; zij zouden veel spoediger de regering de hulpmiddelen, om vol te houden, geweigerd hebben; en de verwaarring en uitputting van 'slands financiën zou er geenszins het gevolg van geweest zijn!

Wat beteekent hier nu het woord OUDE REGERING en NIEUWE REGERING? Zeker wel niets anders dan OUDE KONING en NIEUWE KONING! En wat zou het anders beduiden? Immers dezelfde Ministers zitten op dezelfde stoelen; Buiten- en Binnenlandse Zaken, Justitie, Marine- en Koloniën, Eerediensten en de Grootvizier Baron van Doorn, zoo als de Arnhemmer Zijne Excellentie gewoonlijk noemt; wel nu, al die Grootwaardigheidsmannen hebben immers het roer van Staat nog altijd flink in handen; en dat is dus nog *oud spul*, machinerie van WILLEM I. den oud-Koning; — derhalve slaat het woord *oude regering* in het HANDELSBLAD niet op het raderwerk van Staat (Ministers, Secretarissen, Referendarissen, Administrateurs, Gouverneurs en hoe men ze al meer gelijkt te noemen), maar enkel en alleen op de hoofdspil, waar rond al die raderen draaijen (ja, wel draaijen!); en die Spil is de KONING, de Koning, die stillekes aan de Provinciale Gouverneurs zegt: Heeren; je moet maar mal' me stemmen, als er lul voor de II. Kamer verkozen worden! — de Koning, die zegt: Ik zal die Afgescheidenen den Heidelbergsechen Catechismus wel met Dragoners laten uitleggen! De Koning, die zegt: Ik heb wel een Concordaat met Rome gesloten, maar wie zal mij dwingen, om het uit te voeren! — De Koning, die zegt: Er is geld noodig, en dus, om de Kamer niet lastig te vallen, zullen wij het wel op eene andere manier zien te krijgen, hetzij dan op den Spoorweg van Arnhem, of waar elders ook! — Ja, zegt het HANDELSBLAD »de handelingen der oude regering waren onverantwoordelijk, doch WILLEM II. mag toch zeker wel de schuld niet dragen, van wat er onder een ander BEWIND schandelijk is geschied!

Iederen gevoelt, dat in plaats van *Bewind* hier heel goed *Willem I.* kon staan, even als er *Willem II.* vlak voor afaat; — maar zóó iets onafhankelijk kon het HANDELSBLAD niet over zijn gemood krijgen, en, om het maar regt uit te zeggen, het HANDELSBLAD durfde het zeker niet zeggen, blijkens zeker artikel, hetwelk wij er deze week in vonden, en waaruit blijkt, dat het Beursblad bijster ongaarne de veroordeeling van den *Tolk* zien zou, niet zozeer om den *Tolk*, als wel om der gevolgen wille! Intusschen is er een regtregel, die zegt: *Quum duo faciunt idem, non semper est idem.* of te wel: »wat de een doen mag, zou soms den

» ander heel kwalijk genomen worden! — Enfin, of het nu Jan, Piet, Klaas of Willem is, die den boel in zijn zak steekt; onverschillig: de centen zijn gevlogen en het is maar een schrale troost, dat, (volgens het HANDELSBLAD) de bewerkers van *ons ongeluk* hier *namaals* zullen moeten boeten, voor wat *wij* hier op aarde (ongelukkig genoeg!) reeds zoo zuur moeten vergelden. — Men! spreekt van Hollandsche *rondborstigheid*, en intusschen bewimpelt en draait en wringt men de zaken in allerlei bogten, kreuken en plooijen; men wil wel wat zegger, maar men houdt altijd een reserve, om, des noods, zich te verschuilen achter een woord of een comma. Waarom zich niet gehouden bij wat BOILEAU tot leus nam:

» *J'appelle un chat un chat, et Rottet un fripon.*»

ANTWOORD VAN DEN NOORD-BRABANDER

AAN DE
Vlissingsche Courant.

Volgaarne wil onze Redactie meê werken tot het doel, vermeld in de Noot op blz. 2, 1. kolom der *Vlissingsche Courant* van den 26. Januarij; — doch neme men in bedenking, of het niet kiescher ware, voorloopig, het bewuste Voorstel, bij wijze van Circulaire, aan de verschillende Redacties der ONAFHANKELIJKE BLADEN rond te zenden, die alsdan, ieder voor zich, de noodige maatregelen zouden kunnen nemen ter algeheele bereiking van het beoogde loffelijke doel, waarvan later aan het Publiek kennis kon worden gegeven. — Met eene zoo zoetsappige Natic als de onze, moet men zich, maar nog minder den hoogvereerden Persoon, wien het betreft, aan teleurstelling of onaangename indrukken blootstellen. In Frankrijk zou *zoo iets* ONGEVERGD tot stand komen; — doch hier te lande?! — Intusschen, wij verklaren ons in deze tot alle goeds van harte bereid.

Ingezonden Stukken.

OOSTERHOUT, den 26. Januarij, 1844.

Ofschoon door geene luidruchtige vreugde gevierd, (was de dag van gisteren, waarop de installatie van den nieuw benoemden Wethouder, den heer Johannes van der Locht plaats had) een der belangrijkste en genoeglijkste, welke Oosterhouts ingezetenen sedert jaren mogten beleven.

Dat 'sKonings wijze keuze door al de raadsleden der Stad werd toegejuicht, bleek uit de ongeveer de vreugde, met welke van der Locht, bij het intreden der Vergaderzaal, werd ontvangen en verwelkomd.

Na het afleggen van den bij het stedelijk reglement bepaalden eed werd zijn Edel. Achth. op de hartelijkste wijze geluk gewenscht met zijne nieuwe bediening, en tevens door een der leden, namens den Raad, de plegtige belofte en verzekering gegeven, hem in alles, wat Oosterhouts belangen en welvaart kan beyorderen, te zullen helpen en ondersteunen.

De opregtste dank werd dan ook den Vorst toegebracht, die een man in het bestuur plaatste, welke indien *daartoe bevoegd*, door de bevolking-zelve zoude gekozen geweest zijn. De ingezetenen hadden door *hunne* stemmen van der Locht tot lid van den raad geroepen, om het gehucht den Hout te Vertegenwoordigen, en zagen hierdoor bereids, de vroeger tusschen de stad en dit gehucht bestaan hebbende geschillen en botsingen, gedeeltelijk uit den weg geruimd; thans nu zij dien waardigen man (dank zij de tusschenkomst en medewerking van Zijne Excellentie den heer

Gouverneur der Provincie, en de bemoeijingen en informatie ter goeder plaatse, van hun EdelGroot Achth. Heeren Gedeputeerde staten) tot Wethouder verheven zien, opent zich voor Oosterhout een nieuw tijdperk van vrede en eensgezindheid, en doet nog meer verbeteringen in het stadsbestuur te gemoet zien; — *dan ook*, zal de hand van verbroedering en verzoening, van *alle* zijden worden toegereikt.

Ik elk geval, Oosterhout zal zich in van der Locht niet bedrogen zien; 's mans bekende deugd, goede trouw en karakter, strekken tot zekere waarborgen.

Met een hart vol dankbaarheid voor de vaderlijke zorg van Zijne Majesteit (onzen geëerbiedigden Koning en der Provinciale Regering), zullen Oosterhouts ingezetenen dezen dag nog lang herdenken.

Enige geabonneerden.

MENDELWERK.

EN
Briefwissling.

Men schrijft ons uit *IJzendijke*
(IV Distrikt van Zeeland)
het navolgende:

Nadat wij sedert 1702 in een arme ellendige schuurkerk het H. Misoffer en andere H. diensten Gode hebben moeten opdragen, hebben wij nu het genoegen eene schoone kerk, in Grieksch-stijl gebouw, voltooid te zien, die hoogstwaarschijnlijk in het voorjaar door zijne Doorluchtigste Hoogwaardigheid den Bisschop van Curium Baron van Wijkerslooth geconsacreerd, en onder de voorspraak van de Allerheiligste Maagd Gode toegewijd zal worden. Dank zij dan ook Z. M. onzen geëerbiedigden Koning, die tot dit verheven einde 15000 gulden heeft gelieven bij te dragen; dank zij aan zoo vele deftige ingezetenen van Gend, Brugge en andere plaatsen van beide gezindheden; maar bijzonder dank aan onze ingezetenen, die niet gearzeld hebben het hunne bij te dragen en nog zullen blijven bijdragen, wat hun vermogen toelaat, om zulk een gewichtig doel te bereiken, als waaruit duidelijk blijkt, dat men overal regtschappen lieden vindt, wier harten steeds van liefde en verkleefdheid slaan voor de Heilige Moederkerk, ook daar, waar zij, te midden van andersdenkenden hare grijze kruin met majesteit blijft verheffen. Onder de prachtige meubelen, welke ons heerlijk gebouw veredelen, verdienen hoofdzakelijk de voorkeur twee schoone standbeelden, voltooid door JOSEPH DE KUIPER, Beeldhouwer te Antwerpen, met eene voortreffelijkheid van kunde, waarvan men elders weinige voorbeelden zou vinden; een van die standbeelden, die beiden levensgrootte zijn, verbeeldt de H. Maagd, houdende het Kind JESUS, en het ander de H. JOSEPH. Er heerscht in die twee beeldhouwstukken een geest, een genie van behandeling, uitvoering en juistheid van Kunst, die te bewonderen, is en wij durven het zeggen, JOSEPH DE KUIPER, als een der Belgische kunstbeoefenaren kenschets, die het meest hun Vaderland tot ere strekken, en voor wien wij eene der eerste plaatsen onder de beste Europeische beeldhouwers bestemmen.

Wij haasten ons het berigt mede te deelen van eene hoogst belangrijke en wonderbare ontdekking; eene ontdekking, die eeuwig merkwaardig zal blijven in de jaarboeken der wetenschap, en die wij onder de apokryfen zouden rekenen, als het Petersburgsche Journaal van Wetenschappen en Letteren ons geen voldoende waarborg voor derzelve echtheid opleverde. Eene Russische expeditie van den heer Nidjner Nitigoiwosnesenk heeft de Noordpool ontdekt, dat is, zij heeft op den afstand van weinige wertsen de ontzaggelijke bergen, — waarschijnlijk van zuiveren zeilsteen — ge-

zien, die zich op den Noordpool van onzen aardbol verheffen.

Nadat het reisgezelschap met het Fregat *Catharina II* den 5. Sept. 11. het noordelijkste punt van het land der Samoeden had bereikt, werd de verdere togt met eene van alles welvoorzien, genoegzaam geheel ijzeren slede ondernomen. Met de uiterste inspanning werd de togt over het ijs voortgezet. Op 88 graden breedte gekomen, bezweken de honden, die de slede trokken, van de geweldige koude, waartegen de *zeventien* beerenhuiden, welke ieder der reizigers over elkander aanhad, deze nauwelijks konden beschutten. Men zag zich genoodzaakt, het voertuig al schuivende en met ijzere haken verder te brengen. Eens dat men vuur had gemaakt, en de vlam helder op sloeg, werd dezelve eensklaps met eene korst overtoegen, en stond tot aller verbazing *bevrozen* daar! Men kan deze van koude verstijfde vlam tusschen de vingers breken, en zij werd *zeer* smakelijk bevonden. (?) Onder het doorzetten van den togt begon men te bespeuren, dat de slede allengs gemakkelijker voorwaarts ging, en weldra werd zij door eene onwederstaanbare magt met zulk eene snelheid voortgetrokken, dat de reizigers zich, vol ontzetting, aan Gods genade overgaven, even als slagtoffers, die in een rank jootje door de snelstroomende Mississippi naar den waternival van Niagara worden voorgestuwd. Eene ijzeren haak, welke men had laten vallen, liep met nog sneller vaart de slede vooruit. Wat er in die oogenblikken bij de reizigers omging, is voor geene beschrijving vatbaar; onwillekeurig sprongen hun de tranen uit de oogen. Ten laatste ontdekten zij de geheimzinnige eindpaal van ons wereldrond, een berggevaarte met onderscheiden kleuren gestreept: geel, groen, blaauw; men meende den rug eener kolossale, steigerende Zebra te aanschouwen. Een vaal noorderlicht bescheen dit huiveringwekkend schouwtooneel. Intusschen ijde de slede al sneller en sneller, zoodat de togtgenooten niet anders voorzagen, dan dat zij op den poolberg te pletter zouden stooten, toen op het onverwachtst de slede, door eene opeenstapeling van ijsschotsen, eene schuinsche rigting genomen hebbende, in een negatief-magnetischen stroom geraakte, en plotseling achteruit liep. Het was, zegt de aanvoerder, om uitzinnig te worden van vreugde; wij hieven de handen ten hemel. . . .

De heer Nidjner heeft het verhaal dezer voorbeeldeloze expeditie aan de Akademiën van Petersburg en Moskau opgezonden. Hij is den 15. December in eerstgenoemde Residentie teruggekomen, door eene deputatie van de Akademie aan de poort verwelkomd, en nog dien zelfden dag door den Keizer met de Wladimirs-orde versierd.

Meer bijzonderheden hieromtrent leest men in het *Journal de la Haye*, no. 15 dezes jaars.

ADVERTENTIEN.

Heden avond overleed alhier, in den ouderdom van 70 jaren en twee maanden, Mevrouw **ELISABETH PETRONELLA MARIA VAN BOMMEL**, voorzien van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de Heilige Kerk.

's Hertogenbosch.
den 27 Januarij 1841.

Jonkhr. Mr. P. E. DE LA COURT.

* * Men verlangt in een klein Huishouden in de omstreken van 's Hertogenbosch, een **K O S T G A N G E R**, die goed Fransch spreekt, van de Roomsche Katholijke Godsdienst is, en een voldoende bewijs kan overleggen van een zedig gedrag. De Kost is gratis, mits dat hij zich met de gewone keuken vergenoegt.

Adres met franco brieven, onder Letter **N. N.** aan het Bureau van den Noord-Brabander.

* * Heden verlost voorspoedig van een **ZOON A. M. C. M. VAN LANSCHOT**, geboren de **KESSCHIE TRE VAN H A V R E**.

's Hertogenbosch,
den 28. Januarij 1841.

TOT HUISONDERWIJZER

wordt gevraagd in een stil huisgezin op een Dorp, om dadelijk of toch spoedig in dienst te treden, een persoon van de Roomsche Katholijke Godsdienst, geadmitteerd voor den derden rang in het Hollandsch, en ook bekwaam om in de Fransche Taal en op de Piano les te geven; bij inwoning met annexen zal een geldelijk honorarium, geëvenredigd aan de bekwaamheid des persoons, gevoegd worden; die genegenheid met bekwaamheid voor deze betrekking vereenigt, en inzonderheid ook bewijzen van een zedig gedrag kan produceren, vervoegde zich, meest in persoon, of anderszins door franco brieven, opgenoemde bewijzen inhebbende, bij **J. H. VAN THIENEN**, Roomsche Katholijk Pastoor te Weesp.

Cirque Olympique

Op de Paradeplaats.

J. FOURRAUX in overeenkomst met de familie **SIGRIES** en **ETIENNE**, heeft de eer het geachte publiek der stad 's Hertogenbosch bekend te maken, dat hij op Zondag den 31 Januarij 1841 's avonds ten 7 ure zal geven eene Buitengewone Gevarieerde Voorstelling. Hij vleit zich de algemeene goedkeuring te zullen verwerven, niet alleen door de kunstverrigtingen van het gezelschap, maar ook door zijne persoonlijke medewerking.

PROGRAMMA

A R L E Q U I N

Luchtzwever,

Of de verhinderde Danspartij. Italiaansche Pantomime Arlequinade, versierd met nieuwe Decoratiën, Machineriën en verder theathrale toestel, waarin de rol van Arlequin; door den Heer **AUGUST** zal worden uitgevoerd, en die van **PIERROT** door den Heer **DUBROS**; al de eerste subjecten van het Gezelschap verschijnen in dit stuk.

Voorafgegaan door

De volgende Kunstverrigtingen te Paard:

GROOTE AMAZONE MANOEUVRE

Uitgevoerd door de Heeren Fouraux, Sigries, Etienne, mad. Fouraux, Sigries en Mej. Rosine met zes inerteoë bijzonder gedresseerde Paarden.

DE RID VAN HECTOR

Op 4 ongezadelde Paarden door den Heer Fouraux.

DE LUCHT GROTESQUE

door den Heer Etienne.

DE MAAGD VAN ORLEANS HEROIQUE SCENE

voorgesteld door Madame Sigries.

Buitengewone voorstelling

door Madame Etienne op de wijze van de beroemde Mad. Romanini bijgenaamd l' Aérienne.

Extra-Ordinaire Voorstelling

Op het ongezadelde en gezadelde Paard door den Heer Charles Sigries.

DE 5 ORIENTALSCH E KUNSTENAARS

Uitgevoerd door de familie Sigries.

PAUL EN VIRGINIA

Gracieuse Scène voorgesteld door den Heer en Madame Fouraux.

DE REIS NAAR CONSTANTINOPEL

Comique Scène uitgevoerd door den Heer August en Mevrouw Hortensia.

DE GYMNASTIQUE

door de kleine Etienne.

DE SPAANSCH E VENDANGE

door Mevrouw Rosina.

DE VLUGGE CHINEES

door de kleine Sigries.

DE HENGST ALI

verschijnt in deze Voorstelling.

Buitengewone Krachtproeven

Op de wijze van den beroemden **RAPPO** uitgevoerd door den Heer Etienne.

Voorts zullen de gezamenlijke leden alles aanwenden wat tot genoegen van het kunstminnend Publiek kan strekken.

* * **A. J. VAN DEN BOSCH**, Notaris te Udenhout, zal aldaar op Maandag den 8 Februarij 1841, voor Mevrouw **A. M. VAN LIEMDT** Wed. van wijlen den Heer **A. MOMBERS** in het openbaar Verkoopen:

133 Stuks **EIKEN BOOMEN** staande te Udenhout, in een Bosch gelegen aan de Brandsche Steeg.

9 Stuks dito staande te Helvoirt in een Bosch gelegen in de Gijze.

Alle van eene aanzienlijke lengte en dikte geschikt voor Molen- Wagen- Kuip- en Timmerhout.

* * De aangekondigde publieke Verkoopingen overstaan van den Notaris **J. J. B. L. U S S E** te Dordrecht, op Zaterdag den 30 Januarij 1841 van de gedeelten in onderscheidene Hof-teden en Landen, enz. alles gelegen op **E I J E R L A N D**, Eiland Texel, zal geen voortgang hebben.

* * De Boekhandelaar **J. R. VAN ROSSUM** te Utrecht, geeft heden uit:

Brief van **J. G. WENNEKENDONK**, Roomsche Katholijk Pastoor te Schoonhoven, en oud Kweekeling van het Seminarie te Kuilenburg, aan den Hoogleraar **MATHIJS SIEGENBERK**, (Gij zult geene valsche getuigenis geven.) prijs 30 cent. Mede verkrijgbaar te:

's Bosch, D. A. A. DE ROOIJ,
Grave, VAN DIJREN,
Breda, STERK,
Arnhem, VERMEULEN,
Amsterdam, LANGENHUISEN,
Leyden, THIJSSENS en Zoon,
's Hage, TEN HAGEN en LANGENHUISEN
Rotterdam, BOLAN,

Voorts van de Pers gekomen:

KERKELIJKE GESCHIEDENIS naar het Hoogduitsch van **KATERKAMP**, en andere schrijvers, bewerkt door **J. G. WENNEKENDONK**, Roomsche Katholijk Pastoor. 3e. deel 2e. aflevering prijs f 1.50.

Resultaat mijner Wandelingen door het Gebied der Protestantsche Letterkunde, op de Getuigenissen zelve van Protestantsche Godgeleerden door Dr. **HOENINGHUIS**. 2e. Stuk.

TERSTOND OF OP 1°. MEI WORDEN GEVRAAGD te **EINDHOVEN**.

* * Een **K N E C H T** (ongehuwd persoon) volkomen bekwaam tot **H U I S- en T A F E L- D I E N S T**, als mede het verzorgen en rijden van paarden grondig kennende, en.

Eene **K E U K E N- M E I D**, haar vak wel verstaande, waarmede wordt bedoeld de onverbeterlijke bereiding van dagelijks voorkomende spijzen.

Met franco brieven onder de letter **VD** of wel in persoon zich te adresseren bij den Heer **F. P A I J E N S**, te Weening, zullende alleen zoodanige in aanmerking komen, welke van volkomen goede getuigschriften omtrent gedrag, trouw, eertijkheid en kunde voorzien zijn.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN

De Belgische fondsen waren den 28. Januarij de 2½ pCt niet gen., de 5 pCt. 97, de 4 pCt. niet gen. de 3 pCt. 69, de 4 pCt 90 de Ardoin 22½.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN

Beurs van Amsterdam.
Heden, Woensdag 27 Januarij 4½ Ure.
W. S. 2½ pCt 50½. Dito 5 pCt 97½.
Synd. 4½ pCt 87½. Handelw. 161½, 160½.
O. I, 5 pCt. 94½. Ardoin 85 p. st. 22½. Dito Coupon 20½, 21, 20½, 3. Oude Russen 104½.

Hij geabonneerden op dit Dagblad buiten de Stad, welke het abonnementsgeld van het afgelopen kwartaal nog niet hebben ingezonden, worden verzocht zulks te doen ten einde geene verdragging in de overzending te zullen vinden.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOIJ te 's Bosch.